

БІОЛОГІЧНА ЗБРОЯ ЯК ОДИН З ВИДІВ ЗБРОЇ МАСОВОГО УРАЖЕННЯ

*Попович О. О., студ. (гр. ХК-81мп, ХТФ КПІ ім. Ігоря Сікорського);
Луц Т. Є., ст. вик. (каф. ОППЦБ КПІ ім. Ігоря Сікорського)*

Анотація. В даній науковій статті надаються загальні визначення біологічної або бактеріологічної зброї, біотероризму. Запропоновані заходи протидії біотероризму в Україні, враховуючи досвід зарубіжних країн.

Ключові слова: біологічна зброя, бактеріологічна зброя, зму, бактерії, віруси, біотероризм, біологічна безпека.

Abstract. In this scientific article general definitions of biological or bacteriological weapons, bioterrorism are given. Proposed measures to combat bioterrorism in Ukraine, taking into account the experience of foreign countries.

Keywords: biological weapons, bacteriological weapons, snakes, bacteria, viruses, bioterrorism, biological safety.

Вступ. У нинішній час яскраво виражена загроза біологічної атаки, яка може бути використана в цілях масового знищення людей. Докладне вивчення біологічної і хімічної зброї призвело до створення нового виду зброї — «генної зброї», яка основана на останніх досягненнях молекулярної біології. Новітні методи молекулярної біології можуть бути використані у двох напрямках: для вироблення ефективних ліків і засобів масового ураження.

Аналіз стану питання. Існують різні методи поширення вірусів і інфекцій. Структурні частинки генної інженерії в сучасному світі широко застосовуються при виготовленні косметичних засобів та при виробництві продуктів харчування. Це простий і найбільш масовий шлях поширення небезпечних інфекцій та захворювань у нашому світі, тому необхідні дієві заходи з визначення впливу харчових добавок та косметичних засобів на організм людини, постійна перевірка якості даної продукції. Статистичні дослідження свідчать про розвиток залежності від харчових добавок. Після припинення їх прийому у щоденному раціоні людини, знижується стійкість до захворювань [1].

Мета роботи: ознайомитись з основними поняттями біологічного тероризму, розробити комплекс заходів безпеки під час застосування біологічної зброї.

Методики, матеріали і результати досліджень. Біологічна або бактеріологічна зброя - це вид зброї масового ураження (ЗМУ), яка для знищення противника використовує різні хвороботворні мікроорганізми. Основною метою її застосування є масове знищення живої сили противника, за рахунок провокації епідемій небезпечних захворювань серед військ і мирного населення.

Термін «бактеріологічна зброя» не зовсім вірний, тому що для завдання ураження супротивнику використовуються не тільки бактерії, але також віруси та

інші мікроорганізми, а також токсичні продукти їх життєдіяльності. Крім того, до складу біологічної зброї входять різні збудники інфекцій.

Іноді в окремий вид виділяють ентомологічну зброю, коли для атаки супротивника використовують певних комах.

В даний час використання біологічної зброї вважається поза законом: був прийнятий цілий ряд конвенцій, що забороняють його розробку, зберігання і використання. Однак незважаючи на всі міжнародні конвенції, регулярно з'являється інформація про нові розробки цієї забороненої зброї в засобах масової інформації.

Вважається, що бактеріологічна зброя, в чомусь, навіть небезпечніша за ядерну. Її властивості та особливості такі, що цілком можуть привести до повного знищення людської раси на планеті. Незважаючи на сучасні успіхи в галузі медицини та біології, говорити про перемогу людства над хворобами поки не доводиться. Ми поки не можемо впоратися з ВІЛ-інфекцією та гепатитом, і навіть банальний грип призводить до регулярних епідемій і частих смертельних випадків. Дія біологічної зброї не відрізняється вибірковістю. Вірус або патогенна бактерія не розуміє пізнання, де свій і чужий, і потрапивши на свободу, вони вірус знищує все живе на своєму шляху [2].

У якості бактеріальних (біологічних) засобів можуть бути використані мікроорганізми, стійкі до висушування, заморожування і коливань відносної вологості повітря: бактерії, віруси, рикетсії, грибки, токсини. Особливість цих мікроорганізмів полягає в тому, що деякі з них можуть мати прихований період інкубації, тобто період, під час якого не спостерігається динаміка розвитку захворювання [3].

На жаль Україна в питанні біологічної безпеки відстає від багатьох країн світу. Сьогодні тривають лише законодавчі розробки щодо засад протидії тероризму біологічного характеру. Отже, необхідно звернути увагу на зарубіжний досвід протидії біотероризму [4], основні положення якого, наведено нижче.

Основні невідкладні заходи:

- розгляд законів, які б допомогли регулювати дії та співпрацю служб при біотерористичній атаці;

- введення періодичного і додаткового навчання епідеміологів, інфекціоністів, працівників профільних лабораторій та інших медичних закладів на випадок початку використання біологічної зброї;

- надання працівникам засобів індивідуального захисту та сучасного спецодягу;

- впровадження комп'ютерних інформаційно-аналітичних системи для спостереження за станом навколишнього середовища й колективного імунітету людей;

- введення генетичного моніторингу патогенних вірусів тварин для оцінки можливості «переключення» цих збудників на людину та ураження її нервової та імунної систем;

- збільшення виробництва противірусних та імунобіологічних препаратів, антибактеріальних, а також патогенетичних лікарських засобів;

- співпраця з міжнародними організаціями, які виступають проти застосування біологічної та хімічної зброї [5].

Висновки. Наразі багато хто вважає, що обговорення даного питання є неактуальним. Однак всі існуючі на даний час засоби захисту практично безсилі проти такої зброї, і, якщо коли-небудь перед людством виникне загроза бактеріологічної війни або біологічного тероризму, ігнорування даної потенційної небезпеки буде коштувати людству дуже дорого. Першим кроком до розробки заходів і засобів захисту від бактеріологічної зброї є глибоке вивчення природи походження, принципів дії та особливостей даної, мабуть що, найпідступнішої зброї у нашому світі.

Література

1. Біологічна зброя, як засіб масового знищення людей [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.esc.lviv.ua/biolohichna-zbroya-yak-zasib-masovoho-znyschennya-lyudej/>

2. 2014-2019 «Военный обзор» Свидетельство о регистрации СМИ Эл № ФС77-73789, выдано 05.10.2018 г

3. Боровский Ю. В., Галиев Р. Ф. Бактериологическое оружие вероятного противника и защита от него. М., 1990.

4. Охорона праці та цивільний захист: Підручник / О. Г. Левченко, О. І. Полукаров, В. В. Зацарний, Ю. О. Полукаров, О. В. Землянська. За ред. О. Г. Левченка. – Київ: Основа, 2019. – 420 с.

5. Біотоксиканти, біотехнології, біотероризм. [Електронний ресурс]. Режим доступу: https://dt.ua/SCIENCE/biotoksikanti_biotehnologiyi_bieterorizm.htm

1